

**Preventivní program
Základní škola Dolní Újezd
2021/2022**

Obsah:

1. Charakteristika školy a pedagogického sboru
2. Východiska preventivního programu
3. Cíle preventivního programu
4. Metody a formy práce
5. Aktivity v oblasti primární prevence pro jednotlivé cílové skupiny
6. Plán aktivit školy na školní rok
7. Přílohy

1. Charakteristika školy a pedagogického sboru

Název školy: Základní škola a mateřská škola Dolní Újezd

Adresa: Dolní Újezd 342, 569 61

Ředitelna - tel.: 461 632 816

E-mail: skola@zsdu.cz

Web: <http://www.zsdu.cz>

IČO: 75016737

Funkce:	Jméno:	Telefon:	e-mail:
Ředitel školy	Mgr. Jan Sigl	461 632 816 725 962 426	reditel@zsdu.cz
Zástupce ředitele	Mgr. Marie Andrllová	461 632 816 725 771 883	skola@zsdu.cz
Výchovný poradce	Mgr. Kamila Kapounová	461 632 816 608 615 747	kamilakapounova@seznam.cz
Školní metodik prevence I. stupeň	Mgr. Lenka Stráníková	722 032 793	LStranikova@seznam.cz
Školní metodik prevence II. stupeň	Mgr. Magdalena Bulvová	604 151 459	magdalenavancurova@atlas.cz
Speciální pedagog	Mgr. Magda Límová	776 461 510	

Stručná charakteristika školy

Základní škola je součástí organizace Základní škola a mateřská škola Dolní Újezd, je plně organizovanou školou s 1. až 9. postupným ročníkem, škola je jednou z největších venkovských škol okresu (kraje), počet kmenových tříd je 17 a počet žáků je 332. Základní škola a mateřská škola Dolní Újezd je příspěvkovou organizací, škola má

pět součástí – základní školu, mateřskou školu, školní družinu, školní klub a školní jídelnu. Zřizovatelem školy je Obec Dolní Újezd, zastupitelstvo obce zřídilo příspěvkovou organizaci Základní škola a mateřská škola Dolní Újezd – viz. zřizovací listina s účinností od 1.1.2020. Předmětem činnosti základní školy je poskytování základního vzdělání v rámci povinné školní docházky v souladu s právními předpisy. Základní škola v Dolním Újezdě je školou spádovou, navštěvují ji žáci i z okolních obcí: Dolní Újezd, Jiříkov, Václavky, Horní Újezd, Desná, Poříčí, Zrnětín, Mladočov, Budislav, Osík. V důsledku velké spádové oblasti a vzhledem k dojíždění žáků (cca 41 %) má škola určitá specifika (např. začátek vyučování v 7.35 hod. z důvodu vazby na jízdní řády autobusové dopravy). O chod školy se stará kolem 39 zaměstnanců (z toho 25 pedagogických pracovníků) a 5 externích pracovníků pro výuku náboženství, ne všichni pracují na plný úvazek. Škola má svoji koncepci a v celé řadě stanovených cílů dosáhla a dosahuje velmi dobrých výsledků v rámci oblasti, okresu i kraje. Dokazují to hlavně výsledky, kterých žáci školy dosahují. V práci školy se navazuje na vše pozitivní a na vše co se již osvědčilo v minulosti nebo se v současnosti daří – není toho málo, jak v oblasti vzdělávací, tak v oblasti výchovné i mimoškolní. Naše škola má stále určitý ohlas, je v povědomí okolí a drží krok i s výraznými městskými školami.

Stručná charakteristika pedagogického sboru

Personální obsazení školy pedagogickými pracovníky je stabilizováno, sbor je zkušený, vyzrálý, různorodý věkem, všichni s patřičnou kvalifikací s výjimkou zástupců za mateřské dovolené. Mnozí pedagogičtí pracovníci se v době mimoškolní věnují činnostem, které je profesně obohacují, jsou činní v kultuře (v divadelních spolcích a hudebních skupinách), v tělovýchově a sportu (trenér, cvičitel) a v práci pro veřejnost. Pedagogický sbor I. stupně se specializuje - diferencuje na vyučující 1. – 2. či 3. ročníku a na vyučující 4. – 5. ročníku, minimalizuje se tak časté střídání třídnictví, snahou je i využívání specializace vyučujících 1. st. při vyučování výchov a cizích jazyků. Vyučujícím 2. st. se pokud možno přiděluje třídnictví na dobu 4 let od 6. do 9. ročníku. Vyučovací předměty na 2. stupni jsou přidělovány s ohledem na aprobaci vyučujících, výuka nejen hlavních předmětů je uskutečňována odborně a s patřičnou zkušeností a vztahem k danému předmětu. K chodu školy není nikdo lhostejný, pedagogičtí pracovníci jsou ochotní školu rozvíjet, zdokonalovat a měnit, vyučující mají dostatečný prostor pro práci v předmětových komisích II.st. (českého jazyka, matematiky, společenských věd, přírodních věd, cizích jazyků) a v metodickém sdružení I.st. Vyučující zpracují v úvodu školního roku tematické plány tak, aby byla zajištěna návaznost výuky v jednotlivých ročnících a aby byl plněn školní vzdělávací program. Učitelé hlavně občanské a rodinné výchovy a případně odborných předmětů zařazují do tematických plánů a učiva oblast výchovy k volbě povolání (spolupráce s výchovným poradcem). Oblast výchovného poradenství zahrnuje nejen oblast výchovy k volbě povolání, ale i práci s žáky, kteří mají výukové a výchovné problémy. Na této práci se podílí výchovný poradce ve spolupráci s jednotlivými učiteli, PPP a SPC. Učitelé také pomáhají žákům, kteří mají různé specifické poruchy – dyslexie, dysortografie, dyskalkulie, autismus, zdravotní potíže, vypracovávají event. individuální vzdělávací plán nebo podpůrné výukové programy. V oblasti volby povolání se vypracovává tematický plán a výchova k povolání je rozpracována hlavně do hodin občanské nauky 8. a 9. ročníků, dále do praktických a odborných předmětů (Př, CH, Z, Inf.). Od září se s žáky systematicky pracuje.

2. Východiska preventivního programu

V oblasti prevence rizikového chování se škola snaží pro své žáky vytvářet bezpečné a sociálně pozitivní klima. Naše škola řeší běžné kázeňské přestupky. Dále pak problematiku kouření, záškoláctví, varovné projevy šikany a kyberšikany a intolerance. Ve většině

případů zvládneme řešení těchto situací sami. Všeobecným negativním jevem, který se částečně objevuje i na naší škole, je nesoudržnost kolektivů a vyčleňování jednotlivců, neplnění školních povinností, zvyšující se agresivita a používání vulgarismů mezi žáky.

Prevence rizikového chování je zahrnuta dle ŠVP v jednotlivých vyučovacích předmětech. Všichni pracovníci se v rámci svých možností snaží monitorovat nežádoucí chování u žáků v rizikových prostorách školy (šatny, WC, schodiště, školní jídelna). Pedagogičtí pracovníci mapují a pozorují situaci v jednotlivých třídách. Stejně jako projevům rizikového chování věnují svoji pozornost mimo jiné předcházení školní neúspěšnosti. Nezastupitelná je práce třídních učitelů, kteří mají možnost všimnout si dětí i mimo školní lavice např. na výletech, exkurzích, tradičním přespání ve škole, nebo na kulturních akcích. Pedagogové vycházejí také z odborných vyšetření a následných doporučení školských poradenských zařízení.

Běžné přestupky řeší převážně třídní učitelé. Při zjištění rizikového chování je informován třídní učitel a Školní poradenské pracoviště (vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog). Společně se dohodnou na dalším postupu – pohovor s žákem, kázeňský postih, pozvání rodičů do školy apod. Je-li problém závažnější, obracíme se na Policii ČR, případně OSPOD.

Preventivní program je otevřeným dokumentem, se kterým pracujeme v průběhu celého školního roku. Naši žáci ve věku od 6 do 15 let jsou nejvíce ohroženou skupinou v oblasti rizikového chování, proto se zaměřujeme především na tyto oblasti:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- negativní působení sekt
- sexuální rizikové chování
- prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

3. Cíle preventivního programu

Hlavním cílem PP je vytvářet bezpečné a sociálně pozitivní klima ve škole prostřednictvím budování kvalitních mezilidských vztahů a přátelské atmosféry. Třídní učitelé soustředí svou pozornost především na práci s třídním kolektivem, kde společně vytvářejí kamarádské a bezpečné prostředí pro žáky. Zaměřují se také u všech žáků na možnost zažít pocit úspěchu a předcházet případné neúspěšnosti. Vedou žáky ke zdravému životnímu stylu, budování kladných postojů a zlepšení komunikace. Další snahou všech pedagogů je prohlubování a zlepšování spolupráce s rodiči. Společně se pak soustředíme na zkvalitňování vztahů mezi žáky, zlepšování jejich chování mezi sebou a k dospělým osobám. Stále podporujeme metody a formy práce, které vedou k tomuto zdokonalování a prohlubují u žáků jejich pocit zodpovědnosti za vlastní chování a jednání.

Dlouhodobé cíle:

- dobré klima ve škole, navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi učiteli a žáky

- rozvoj a podpora sociálních a občanských kompetencí žáka
- harmonický rozvoj osobnosti
- osvojování norem mezilidských vztahů
- respektování a úcta člověka k člověku
- vytváření právního vědomí žáků
- výchova ke zdravému životnímu stylu

Krátkodobé cíle:

- seznámit vedení školy, výchovné poradce a kolegy s prováděcími materiály strategie prevence. Dále pravidelně informovat o všech problémech, které se vyskytnou u žáků školy.
- vybrat vhodné aktivity a akce pro žáky. Cíleně zařazovat témata prevence do výuky.
- věnovat velkou pozornost žákům s vývojovými poruchami učení (dyslexie, dysortografie, dyskalkulie), vývojovými poruchami chování – ADD, ADHD, PAS.
- naučit žáky soustředit se na práci, ale i relaxovat, umět prožívat příjemné okamžiky, najít si koníčky, umět se aktivně bavit, vidět svůj život pozitivně, učit se sám o sobě rozhodovat, najít své přednosti a cenit si jich, nastavit si správnou míru ambicí vzhledem ke svým schopnostem, prožívat šťastný a svobodný život.
- spolupracovat se zákonnými zástupci žáků.
- monitorovat projevy fyzického a psychického násilí mezi žáky.
- spolupracovat s institucemi a organizacemi v oblasti prevence (PPP Ústí nad Orlicí, Policie ČR, Městská policie, SVP ALFA, OSPOD).

Metody a formy práce

- všichni pedagogičtí pracovníci jsou především seznámeni s Preventivním programem a upozorněni na některé informační zdroje, hlavně na odkazy na webových stránkách MŠMT.
- aktuální informace všem pedagogickým pracovníkům školy (pracovní porady, další vzdělávání pedagogických pracovníků, informační schůzky mezi pedagogy).
- seznámení ostatních pedagogů s nejdůležitějšími poznatky a závěry ze seminářů, školení metodika, výchovné poradkyně, školního psychologa a vedení školy.
- pravidelné sledování školní docházky, ověřování pravosti omluvenek, konzultace s ošetřujícími lékaři.
- sledování psychického stavu žáků (agresivita, smutek, vyčleňování ze školního kolektivu, náladovost).
- sledování vzájemných vztahů mezi žáky v třídních kolektivech.
- sledování fyzického stavu žáků (původ zranění žáků a jejich přešetření konzultací s rodiči).
- řešení všech forem vandalismu, násilného chování a šikany.
- potírání kouření v areálu naší školy, v případě podezření oznámení rodičům a další řešení jednotlivých případů.
- vyšetřování rvaček a agresivního chování.

- sledování symboliky drog a extrémistických organizací u žáků.

Znalost konkrétní situace ve škole zjišťujeme průběžně - pomocí sociometrických metod, dotazníků či anket, které nám umožňují reagovat na zjištěné negativní jevy.

Při realizaci prevence budou kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se dosud osvědčily:

- výklad, projektová výuka
- besedy s učiteli nebo s pozvanými odborníky, diskuze, videoprogramy
- samostatná i skupinová práce žáků
- adaptační prožitkové kurzy pro žáky 5. ročníků
- individuální přístup k žákům, konzultace učitelů
- aktivizační metody (asertivní chování, řešení modelových situací...)
- účast v soutěžích
- práce s třídním kolektivem v rámci třídnických hodin

Uvedené přístupy jsou učení prožitkem, které je důležité v každém věku. Na prvním stupni rozvíjíme schopnost diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím komunitního kruhu. Na druhém stupni využíváme stimulačních her, relaxačních technik, diskuse, projektů, hraní rolí, empatie, kreslení, nácviku verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

5. Aktivity v oblasti primární prevence pro jednotlivé cílové skupiny

I. stupeň

Vlastní kroky prevence provádějí převážně třídní učitelé a vychovatelé ve školní družině. Zaměřují se zejména na tyto oblasti:

- navození příznivého klimatu ve třídě
- upevňování základních hygienických návyků a zdravého životního stylu
- včasné odhalení rizikových forem chování ve třídě
- důraz na úzkou spolupráci s rodiči
- nabídka různých volnočasových aktivit
- podpora účasti na soutěžích, výchova ke zdravému sebevědomí

II. stupeň

Na druhém stupni pokračuje dlouhodobé působení směřující k osvojení zdravého životního stylu. Témata zaměřená na rizikové chování jsou zakomponovaná v ŠVP naší školy. Zvláště v hodinách občanské výchovy a výchovy ke zdraví je dostatečný prostor, jak poznat vztahy ve třídě či zárodky rizikového chování. Vyučujícím jsou k dispozici dotazníky či sociometrická šetření na serveru www.proskoly.cz, které zmapují vztahy mezi žáky ve třídě nebo upozorní na rizikové chování.

Příklady témat zpracovaných v ŠVP:

Výchova k občanství - gamblerství, šikana, záškoláctví, rasismus, xenofobie, solidarita, tolerance, manželství, volný čas, majetek a bohatství, vztahy mezi lidmi, národy...

Výchova ke zdraví – návykové látky (prevence, škodlivost), zdravá výživa, duševní hygiena, režim dne a využití volného času, rodina, sexuální výchova

Dějepis – rasismus, antisemitismus, xenofobie, využívání návykových látek ve válkách, totalitní režimy...

Přírodopis – zneužívání rostlin, užívání návykových látek (nebezpečí poškození jednotlivých orgánů), HIV, poruchy příjmu potravy

Chemie – chemické návykové látky, znečišťování vzduchu, vody...

Fyzika – vlastnosti látek

Zeměpis – místa, kde se pěstují rostliny k výrobě drog, globální problémy světa, volný pohyb obyvatel – výhody a nevýhody, sociální situace v jednotlivých zemích

Cizí jazyky – různé náměty v různých útvarech, konverzace na téma...

Český jazyk – ve slohu – různé náměty v různých útvarech (Moje třída, Proč kouříme? Máme kamarády?)

Tělesná výchova – ochrana zdraví, soudružnost, soutěživost, rizikové chování ve sportu

Výtvarná výchova – kolektivní spolupráce, empatie

Preventivní strategie vychází z níže uvedených právních předpisů a doporučení a je rozdělena do dále uvedených kategorií:

- Směrnice školy k primární prevenci rizikového chování dětí a žáků.
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Č.j. MŠMT- 21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže (Dokument Č.j. MŠMT 21291/2010-28).
- MŠMT aktualizovalo tři přílohy Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, Č.j.21291/2010-28, a to přílohu č.7 – Kyberšikana, přílohu č.10 – Vandalismus a přílohu č.11 – Záškoláctví.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Č.j. MŠMT 21291/2010-28, příloha č.22). Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví. Nastavení systémové a metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením.
- Metodická doporučení MŠMT na webové adrese <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

1. - 2. ročník

Dětem je nutné po vstupu do školy nabízet nejen konkrétní dovednosti, ale zejména vytvářet modelové situace, se kterými se mohou setkat ve škole i mimo školu.

Pro vytvoření optimálního sociálního klimatu je důležité vzájemné poznání žáků a pedagogů.

Zaměření programu na:

- podporu a rozvoj zdravého životního stylu, rozvoj etického a právního vědomí, občanských postojů v hodinách prvouky, praktických činností a to přiměřeně této věkové skupině
- rozvoj zdravého sebevědomí, výchovu k rasové toleranci a vzájemnému respektování
- důsledné osvojování norem mezilidských vztahů, (v dětském kolektivu a v interakci učitel – žák)
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě (využití vánočních besídek, škol v přírodě, školních výletů, blízké spolupráce třídní učitelky s vychovatelkou ve školní družině)
- včasné odhalování specifických poruch učení a poruch chování (pokračovat v několikaleté velmi dobré spolupráci s PPP a SPC)
- v případě nevhodného rodinného prostředí kontaktovat OSPOD
- vedení šesti až osmiletých žáků ke kvalitnímu využití volného času a tím předcházet budoucím konfliktním situacím (školního klubu, nabídky SVČ v Litomyšli, Sokola, ZUŠ, sportovních oddílů apod.)
- vedení rodičů při řešení problémů ke spolupráci s třídní učitelkou, školním psychologem, metodikem prevence...

3. – 5. ročník

Optimální jsou programy k pozitivnímu ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody. Dítě hodnotí sebe jako individualitu, ale v kontextu s druhými lidmi, se školní komunitou a okolním světem, je vedeno k pozitivnímu citovému naladění a myšlení, k osvojení si dovedností řešit stres a k dodržování životosprávy. Programy jsou orientované na schopnost pracovat v kolektivu. Uvědomění si co tělu prospívá, je vhodné realizovat formou pobytových programů spojených se sportovní činností a aktivním trávením volného času. Je zde osvojována i vzájemná pomoc, podřízení se možností skupiny, zvládnutí fyzicky náročných situací.

Zaměření programu na:

- rozvoj zdravého sebevědomí, výchovu k rasové toleranci a respektu k individualitě každého jedince, osvojování norem mezilidských vztahů a komunikace
- pravidla soužití mezi žáky a učiteli
- záškoláctví
- seznámení žáků s projevem šikany, jejich vedení k všímavosti a rozpoznání projevů šikany, poskytnutí návodu, jak se zachovat v přímém kontaktu se šikanou
- sebepoškozování, řešení stresu
- bezpečné prostředí ve škole, vedení žáků k všestrannému rozvoji,
- povědomí o protiprávním jednání ve škole
- zdravotní a sociální rizika návykových látek, na upevňování postojů vůči drogám a osvojení umění odmítnout drogu
- seznámení s rizikem pohybu a komunikace po internetu a sociálních sítích, hráčství, kyberšikana

- pokračování korekce u žáků s vývojovou poruchou učení, chování, důsledné zapojování rodičů žáka do těchto náprav
- aktivnější spolupráci s rodiči problémových žáků (využití při řešení problémů PPP a SPC Ústí nad Orlicí, výchovnou poradkyni, OSPOD)

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývající zátěžové situace – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků a příchod nových, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

6. -7. ročník

Program musí reagovat na celou řadu změn, přinášejících zátěžové situace v tomto věkovém období. Rozvoj pubertálního období s celou řadou fyzických a psychických proměn je obdobím pro nástup rizikového chování. Volíme proto program založený na aktivní práci skupiny i každého jednotlivce. V rámci tohoto programu je třeba stanovit pravidla soužití ve skupině – aktivní naslouchání, pravdivost, důvěryhodnost, tolerance, maximální osobní nasazení. Pravidla je optimální stanovit na základě prožitku aktivní formou tak, aby je žáci přijali za svá. Program je vhodné doplnit hrami s nácvikem verbální a nonverbální komunikace, hrou na sebepoznání, simulačními hrami a relaxačními aktivitami. Cílíme na dobře fungující tým žáků a učitelů. Vhodné je použít dotazníky sociometrického šetření rizikové chování.

Zaměření programu na:

- vytváření a prohlubování vztahů důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem, upevňování kolektivních vztahů a včasné podchycení nežádoucích projevů chování
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem a která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických i duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- pokračování korekce u žáků s vývojovou poruchou učení, chování, důsledné zapojování rodičů žáka do těchto náprav
- poskytování kvalitních aktivit pro volný čas
- podpora zapojení do školních aktivit – sportovních i vědomostních soutěží

8. – 9. ročník

Program je vhodné realizovat výrazně aktivní formou. Osvědčenými metodami jsou brainstorming, diskuse, hraní rolí, rozhovor, empatie, kreslení a další. Posiluje se činnost jednotlivců, spolupráce ve skupině, volba vhodné komunikace, prosazování návrhů. Součástí programu by měly být hry na nácvik verbální a nonverbální komunikace, simulační hry a relaxační techniky, využití metody kritického myšlení. Program by měl mapovat dosažené výsledky osobnostního a sociálního rozvoje, fixovat tyto dovednosti a postoje a využívat prvků předchozích programů.

Zaměření programu na:

- výchovu k odpovědnosti za své zdraví a zdraví ostatních
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, hráčství, nevhodných způsobů chování, přehled životních rizik
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů, empatie
- formování vhodných způsobů chování (viz školní řád), na opakované přestupky okamžitě upozornit rodiče a hledat společné způsoby nápravy
- zvýšený důraz na spolupráci s rodiči (včetně nabídky organizací, které poskytnou profesionální pomoc – PPP, SPC, pediatr, bezplatná poradenská pomoc ze strany školního psychologa, SVP, Linka bezpečí, Linka důvěry, nabídka aktivit pro volný čas, účast na sportovních soutěžích...)
- odhalování školní šikany – případné okamžité řešení ve spolupráci s rodiči a školním kolektivem, poskytnutí pomoci oběti
- systematickou profesní přípravu
- důsledné sledování docházky žáků do školy třídním učitelem, obzvláště pak pravidelných a krátkodobých absencí, evidence včasných omluv nemocných žáků rodiči, včasné odhalování záškoláctví ve spolupráci s třídním učitelem a rodiči

Zajištění realizace

S Preventivním plánem jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Škola spolupracuje s Městskou policií a Policií ČR, MÚ Litomyšl, PPP a SPC Ústí nad Orlicí, SPC Bystré. Ve škole probíhají besedy primární prevence se zástupci neziskových organizací zaměřených na podporu primární prevence (ACET ČR, z.s.). Dále pravidelně spolupracujeme se Sborem dobrovolných hasičů v Dolním Újezdu, SVP ALFA Svitavy, SZŠ Svitavy.

6. Plán aktivit školy na školní rok: 2021/2022

Jednotlivé aktivity budou realizovány v závislosti na aktuální epidemiologické situaci.

I. ročník

- osobní bezpečí, ochrana člověka za mimořádných událostí
- vztahy v dětském kolektivu – průběžně
- základní hygienické návyky – Zdravé zuby, prevence
- zdraví a jeho ochrana, bruslení
- využití volného času, režim dne
- rodina – bezpečné místo
- preventivní program ACET – Kamarádem být, kamaráda mít (14.10.2021), Šikana, škádlení a já (4.5.2022)

II. ročník

- lidské tělo – poskytování první pomoci
- zdraví a jeho ochrana, bruslení
- základní hygienické návyky – Zdravé zuby, prevence
- zacházení s léky

- režim dne
- vztahy v kolektivu a mezi lidmi - výlety, divadla
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- preventivní program ACET – Jsme parta (11.11.2021), Naše tělo jako domov (4.5.2022)

III. ročník

- pojmy z oblasti prevence užívání návykových látek
- zdraví a jeho ochrana – 10 lekcí plaveckého kurzu, bruslení
- lidé kolem nás, multikulturní výchova
- vztahy v kolektivu
- využívání volného času – sportovní a turistické výlety do přírody
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- preventivní program ACET – Jsme tým (4.11.2021), Pozor nebezpečí (5.5.2022)

IV. ročník

- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- zdraví a jeho ochrana – 10 lekcí plaveckého kurzu, bruslení
- využívání volného času – výlety do přírody
- pojmy z oblasti prevence – šikana, násilí, závislosti
- vztahy v kolektivu
- dopravní výchova, dopravní hřiště – SVČ Litomyšl, Mgr. Tomáš Rádek (11. a 12.11.2021)
- preventivní program ACET – Plavba po online moři (21.10.2021), Aby učení nebylo mučení (5.5.2022)

V. ročník

- domov, rodina, důvěra, vztahy
- zdraví a jeho ochrana - lidské tělo, puberta, návykové a léčivé látky
- vztahy v kolektivu, komunikace
- pojmy z oblasti prevence – závislosti, negativní vliv kouření a alkoholu, nebezpečí při komunikaci s cizími lidmi
- branně turistický kurz – Deštné v Orlických horách
- bruslení
- bezpečnostní témata (pyrotechnika, požární prevence) – SDH Dolní Újezd, Ivan Havel
- Mladý zdravotník ČČK
- preventivní program ACET – Říkat ano, říkat ne (18.11.2021), Moje planeta, můj domov (4.5.2022, 5.5.2022)

VI. ročník

- vztahy v kolektivu
- debaty na téma trávení volného času
- průzkum dosavadních vědomostí o návykových látkách
- skupinová práce na téma hledání kladů a záporů návykových látek
- testy, ankety, hry, nácvik dovedností (asertivita)
- spolupráce s rodiči
- jednodenní adaptační kurz
- Kurz první pomoci – SZŠ Svitavy
- bezpečnostní témata (pyrotechnika, požární prevence) – SDH Dolní Újezd, Ivan Havel
- preventivní program ACET - Bolest - nemoc jménem šikana (5.5.2022, 11.5.2022), Skrytá nebezpečí Internetu I (2.12.2021)

VII. ročník

- vztahy v kolektivu
- návykové látky – legální a nelegální, dělení podle účinku
- jak drogy ovlivňují chování člověka a jeho postavení ve společnosti
- skupinová práce – vytvoření reklamy a antireklamy na kouření
- nebezpečné jevy ve společnosti - šikana, sekty,...
- drogy a zdraví
- lyžařský kurz – zdraví a jeho ochrana
- Kurz první pomoci – SZŠ Svitavy
- Bezpečnostní témata (pyrotechnika, požární prevence) – SDH Dolní Újezd, Ivan Havel
- preventivní program ACET - Skrytá nebezpečí Internetu II (9.12.2021), Sex, AIDS a vztahy (11.5.2022)

VIII. ročník

- vztahy v kolektivu
- třídění a účinky návykových látek
- rizikové skupiny (kdo nejnáze podlehne)
- komunikace mezi dětmi a mezi dětmi a dospělými
- nácvik různých druhů technik odmítání návykových látek
- problematika kouření
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- branně turistický kurz, lyžařský kurz – prožitkové hry, zdraví a jeho ochrana
- Kurz první pomoci – SZŠ Svitavy
- Mladý zdravotník – ČČK
- Bezpečnostní témata (pyrotechnika, požární prevence) – SDH Dolní Újezd, Ivan Havel
- preventivní program ACET - Jak se nenechat podvést (25.11.2021), Přátelství a láska (11.5.2022, 12.5.2022)

IX. ročník

- vztahy v kolektivu
- způsoby aplikace drogy a možná rizika s tím spojená (AIDS, hepatitida,...)

- kde hledat pomoc
- zvládání stresových situací
- informace o represivních opatřeních
- řešení konkrétních problémových situací
- dotazník – Co víš o drogách?
- Kurz první pomoci – SZŠ Svitavy
- preventivní program ACET - Světová náboženství a sekty (11.5.2022), Holocaust a předsudky (6.1.2022)

7. Přílohy

1. Záznam o jednání
2. Školní program proti šikaně
3. Krizový plán (návykové látky)
4. Jak řešit krádeže a vandalismus
5. Jak řešit problematiku hazardního hráčství
6. Žáci s poruchou autistického spektra
7. Krizový plán (žák s PAS)
8. Kontakty

Škola:

Záznam o jednání s žákyní/žákem a zákonným zástupcem žákyně/žáka

Jméno žákyně/žáka:

Nar.:

Třída:

.....

Datum:

Jednání s žákyní/žákem a jejím/jeho zákonným zástupcem bylo zaměřeno na rizikové chování žákyně/žáka, které svou závažností narušuje proces vzdělávání dané žákyně/daného žáka, případně dalších žáků.

Oblasti nápravy

Žákyně/žák bude usilovat o nápravu níže uvedeného rizikového chování (dané oblasti zaškrtněte, případně doplňte):

Rizikové chování žáka			
nenosení pomůcek		agresivní chování	
neplnění domácích úkolů		Šikana	
podvodné jednání		krádež/e	
narušování výuky		ničení majetku školy	
odmítání práce při vyučování		ničení majetku jiných osob v rámci školy	
nerespektování pokynů učitele		užívání návykových látek ve škole a její blízkosti	
nevhodné chování ke spolužákům		poskytování návykových látek ostatním	
nevhodné chování k pracovníkům školy		nošení nevhodných předmětů do školy	
pozdní příchody		jiné:	
Záškoláctví		jiné:	
skryté záškoláctví		jiné:	
vulgární chování		jiné:	

Náprava bude uskutečněna za podpory ze strany školy a zákonných zástupců (dané zaškrtněte, případně doplňte):

Podpora ze strany zákonných zástupců		Podpora ze strany školy	
kontrola školních výsledků dítěte		komunikace se žákem	
dohled nad přípravou do školy		komunikace s rodiči	
dohled nad docházkou dítěte do školy		nácvik potřebných dovedností žáka	
dohled nad hygienou		respektování individuálních potřeb žáka	
zajištění potřebných pomůcek do školy		vyhledávání pozitivních výkonů žáka	
komunikace se školou		jiné:	
jiné:		jiné:	
jiné:		jiné:	
jiné:		jiné:	

Specifikace problému (dle potřeby):

--

Popis výsledku jednání, dohodnutá opatření:

--

Termín kontrolního setkání:

--

Podpisy zúčastněných:

Pozice	Jméno	Podpis
žákyně/ žák		
zákonný zástupce žákyně/žáka		
za školu:		

Kontrolní setkání konané dne:

Zhodnocení dosavadního vývoje:

--

Popis výsledku jednání, další postup:

--

Termín kontrolního setkání:

--

Podpisy zúčastněných:

Pozice	Jméno	Podpis
žákyně/ žák		
zákonný zástupce žákyně/žáka		
za školu:		

Školní program proti šikaně

Vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č.j.: 21149/2016)

Co je to šikana a jaké jsou její projevy

- cílené chování žáka nebo skupiny žáků se záměrem ublížit, zastrašit jiného žáka či skupinu, která se většinou z určitého důvodu nemůže bránit. Zahrnuje manipulativní či agresivní chování (slovní nebo fyzické), krádeže a ničení věcí,
- šikana jako porucha chování se může objevit v jakémkoli kolektivu,
- učitel nebo vychovatel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznamování př. nepřekážení trestnému činu,
- odhalení šikany je velmi obtížné a vyžaduje informovanost pedagogů, jejich spolupráci s třídním kolektivem, rodiči a obrovskou všímavost a citlivost ze strany dětí a učitelů.

Jaké jsou nejčastější pozorovatelné znaky šikany

- žák je vyčleněn z kolektivu nebo stojí sám mimo, ostatní o něho nejeví zájem, je nejistý, ustrašený, stísněný, nešťastný, má blízko k pláči, uzavřený,
- žák se zhoršuje v prospěchu, často má poškozené a znečištěné věci, oděv, odmítá vysvětlit ztráty nebo poškození věcí, či jeho vysvětlení zní málo pravděpodobně,
- vyhledává důvody pro absenci, často chybí,
- na jeho těle se objevují modřiny, které nejasně vysvětluje,
- často je zapojen ve rvačkách, strkanicích ale rány neoplácí,
- je terčem posměšných nadávek, dostává ponižující přezdívky, které si sám nevybral,
- žák je často třídou kritizován (někdy nevědomky pomáhají k této kritice i učitelé),
- může být přinucen k peněžním nebo věcným darům, spoluúčasti až vykonávání trestného činu (př. krádeže).

V případě, že je ve školním kolektivu podezření na šikanu, škola

- okamžitě zahájí taktní cílené šetření s kolektivem třídy, pachatelem a obětí, které poskytne adekvátní ochranu (záleží na stádiu, ve kterém byla šikana odhalena),
- informuje rodiče agresora a oběti šikany a spolupracuje s nimi (zachovává důvěrnost informací), popř. uvědomí Policii ČR, OSPOD,
- vede pečlivou dokumentaci případu,
- v akutních případech spolupracuje s PPP či SPC,
- následují kázeňská opatření pro viníky (pachatele trestného činu).

Obrana oběti před šikanou

- svěř se dospělému, kterému důvěřuješ; pamatuj, že svěřit se není ani udávání ani „bonzování“, ale začátek obrany,
- získej na svou stranu kamarády a postavte se společně proti šikaně,
- nebuď osamocen, zdržuj se ve skupince nebo v dohledu dospělých či vrstevníků,
- vyhýbej se místům, kde se šikana děje,

- nedávej před násilníkem najevo svůj vztek, strach nebo rozčilení, chovej se sebevědomě, choď se zdviženou hlavou, předstírej sebedůvěru, i když žádnou nemáš, dívej se s úsměvem do očí násilníka nebo ho alespoň ignoruj, nezastavuj se a jdi dál,
- pokud se ocitneš v nebezpečí, pamatuj, kdo uteče - vyhraje, i za cenu, že přijdeš o nějakou věc,
- dříve než najdeš v sobě tolik potřebné odvahy pro tento boj, promluv s dospělým.

Postup třídního učitele (vyšetřující osoby), má-li podezření na šikanu:

Je důležité dodržet pořadí těchto kroků, žádný nevynechat. Pokud je v některém z kroků podezření vyvráceno, další už pochopitelně nenásleduje:

1. Konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, nezapomenout na předchozího třídního učitele.
2. Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, metodiku prevence, výchovnému poradci, konzultovat další postup. Dohodnout se, zda další vyšetřování povede třídní učitel nebo jiná osoba (měl by to být člověk znalý problematiky). Případně přizvat školního psychologa.
3. Mezi čtyřma očima a bez zbytečných negativních emocí vyslechnout více nezaujatých svědků - spolužáků. Důležité věci si zapisovat (nahrávat), porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
4. Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o spolupráci.
5. Teprve nyní vyslechnout oběť - citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací. Vše zapisovat nebo nahrávat. Tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje.
6. Vyslechnout agresory - překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Je-li pachatelů více, soustředit se na rozpory ve výpovědích. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či vzájemnému obviňování.
7. Požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, případně další učitelé, školní psycholog). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu, jaký je stupeň závažnosti a navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jednalo o první případ, nebo recidivu.
8. Individuálně pozvat k jednání rodiče agresorů, seznámit se situací, sdělit jim navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají skutečnost, oznámit na OSPOD, případně na Policii ČR. V otázce trestů nepřistupovat na kompromisy.
9. Pozvat rodiče obětí, seznámit se situací, domluvit se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik, organizační opatření apod.). Odmítají-li spolupracovat, opět oznámení na OSPOD.
10. Teprve nyní rozebrat situaci se třídou (vynechat případné citlivé detaily), prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třídou nadále pozorně sledovat.
11. Pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by odejít agresor, a nikoli oběť.

Rodiče žáků upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.

- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Necht' jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti sledovat strach či ztrátu chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Krizový plán

Při řešení situací, které se týkají rizikového chování vycházíme z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Následují informace k situacím, které by se mohly na naší škole případně vyskytovat a doporučené postupy jejich řešení:

Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí škol a školských zařízení

- (1) Školním řádem školy a vnitřním řádem školského zařízení (dále jen ŠŘ) jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy.
- (2) Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace nutné k zajištění jejich ochrany před tímto jevem.
- (3) Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- (4) Působit na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
- (5) Do veškerých poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotvit informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
- (6) Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
- (7) Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi – Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská zařízení apod.
- (8) V případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům žáka.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit.

Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

- (1) Školním řádem je nutné kouření v prostorách školy zakázat a stanovit sankce za porušování tohoto zákazu.
- (2) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit, tabákový výrobek žákovi odebrat, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- (3) Pedagogický pracovník informuje ŠMP, VP, školního psychologa a vedení školy. S metodikem prevence vyhotoví zápis s vyjádřením žáka (zejména odkud nebo od koho tabákový výrobek má) a ŠMP založí zápis do své agendy.

(4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností (dále jen OSPOD), od kterého může vyžadovat pomoc.

(5) Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

(1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.

(2) Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

(1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

(2) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, volá lékařskou službu první pomoci.

(3) Pedagogický pracovník informuje ŠMP, VP, školního psychologa a vedení školy. S metodikem prevence vyhotoví zápis s vyjádřením žáka (zejména odkud nebo od koho alkohol má), který je následně založen do agendy ŠMP.

(4) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyžádá si jeho pomoc.

(5) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.

(6) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

(7) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace. Odkáže na VP nebo školního psychologa.

(8) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

(9) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník požádat žáka o orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška). Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvede od

bodů 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka, ŠMP uloží záznam do své agendy.

(10) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu v prostorách školy

(1) Pokud se zjistí, kdo alkohol přinesl, postupuje se podle bodu 2, v opačném případě se alkohol vylíje. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu. Zpracují stručný záznam o události, který předají ŠMP.

(2) V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

b) O nálezů ihned uvědomí vedení školy a ŠMP.

c) O nálezů sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.

d) O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i OSPOD.

e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek (dále jen OPL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

(1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanoví zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanoví rovněž sankci za porušení zákazu.

(2) Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a §188 Trestního zákona a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazít takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole

(1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit, látku odebrat, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

(2) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

(3) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.

(4) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, dbát pokynů zaměstnanců školy, vyzve škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

(5) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyzve škola OSPOD a vyžádá si jeho pomoc.

(6) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).

(7) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

(8) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

(9) Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.

(10) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

(11) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

(12) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

(1) Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

(2) Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyznat místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

(3) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyzve škola také zákonného zástupce a OSPOD.

(4) Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují následujícím způsobem.

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

(2) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.

(3) Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, opatří razítkem školy, svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

(4) O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
B. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

(2) O nálezu ihned uvědomí vedení školy.

(3) O nálezu sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.

(4) O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

(5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že **některý z žáků má nějakou OPL u sebe**, jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR., postupují takto:

(1) Žáka izolujeme do příjezdu Policie ČR.

(2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

Jak řešit případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí škol

Krádeže a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednáním, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Prevence proti krádežím

(1) Krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

(2) Upozornit žáky a jejich zákonné zástupce, že nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola ve ŠŘ zdůrazní, že cenné věci nesouvisí s vyučováním a vzděláváním.

I v případě, že bude žákům doporučeno nenosit do školy věci nesouvisející s vyučováním, nelze se odpovědnosti za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech jednostranně zprostit a za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá do výše 5 000 Kč (§ 1 nařízení vlády č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník); pokud budou věci převzaty do úschovy, hradí se škoda bez omezení.

(3) Vést žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem

(1) Každou nahlášenou krádeží se zabývejte, vyšetřujte ji. Jakmile budete mít k dětem proslovy o krádežích, nezačínajte je tím, že si všichni mají dávat na své věci pozor. Tyto informace často vyznívají, jakoby za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj.

(2) O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo-kdy-kde-jak-proč-čím, záznam předat ŠMP a informovat vedení školy. Pokusit se zjistit pachatele, pečlivě se zabývat příčinami.

(3) Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání se školním psychologem, ŠMP, VP, ředitelem školy či jiným pedagogem.

(4) Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.

(5) V případě, že je znám pachatel, je třeba zvážit, zda je nutné věc hlásit orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

(6) Informovat zákonného zástupce pachatele a to vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí. Vyvodit příslušné sankce (kázeňská opatření).

Prevence proti vandalismu

(1) Podmínky zacházení se školním majetkem zakotvit do ŠŘ a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku.

(2) V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody

- (1) Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba se pokusit odhalit viníka a zjistit, zdali se jedná o úmyslné zavinění.
- (2) Opakovaně s žáky komunikovat na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
- (3) Jestliže žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, je nutno vyzoomět zákonné zástupce a dohodnout s nimi způsob náhrady škody (zvážit i finanční spoluúčast).
- (4) U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám pachatel, preferovat tento způsob náhrady škody.
- (5) O způsobené škodě provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo, co, kdy, kde, jak, proč...
- (6) Snažte se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ním následně pracovat.
- (7) V případě, že by žák úmyslně a opakovaně poškozoval školní majetek, či majetek spolužáků nebo zaměstnanců školy, bude jeho jednání nahlášeno OSPOD, případně policii ČR.

Jak řešit problematiku hazardního hráčství

Prevence

- (1) Tvorba nástěnky nebo předání informací o rizicích, hráčských bludech, kontaktech na odbornou pomoc.
- (2) Adekvátnost programu a intervencí ve vztahu k věku, potřebám a mentálním schopnostem dítěte.
- (3) Zmapovat situaci ve třídě - názory, informace o problematice. Identifikovat problém, citlivě na něho reagovat. Nebagatelizovat ho.
- (4) Zaměření se na témata, jako je způsob trávení volného času žáků a hospodaření s financemi. Zaměření na změnu postojů a chování.
- (5) Realizaci programů navrhují a řídí kvalifikovaní interdisciplinárně orientovaní odborníci. Programy by na sebe měly navazovat.
- (6) Otevřená hodnotově orientovaná diskuse. Využívání směřodatných vzorů, pokud možno z blízkého okolí.
- (7) Živé interaktivní učení, podpora zájmu a zvědavosti vhodnými zábavnými metodami.

Kromě výše zmíněných preventivních aktivit je dobré věnovat pozornost i následujícím možnostem a okolnostem:

- (1) Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí by se neměla tolerovat.
- (2) Zabezpečený internet na škole a jasná pravidla pro používání informačních technologií žáky i zaměstnanci jsou základem pro předcházení problémů.
- (3) Do preventivních aktivit zapojit i rodiče.

Postup při odhalení hráčství

- (1) V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání.
- (2) Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět OSPOD. V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
- (3) V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z PPP, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.
- (4) Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

Žáci s poruchou autistického spektra

Děti, žáci a studenti s poruchou autistického spektra (dále jen PAS) považujeme ve školské praxi za žáky s různou mírou speciálních vzdělávacích potřeb. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci.

U žáků s PAS se lze setkat s různou mírou rozvoje řeči (mutismus, dysfázie, echolálie, verbalismus, ulpívání na tématu hovoru, repetitivní doptávání, ale také rozvinutou slovní zásobou i jazykovým nadáním, nebo naopak úplnou absencí řeči), různými intelektovými schopnostmi (mentální retardace, průměrné intelektové schopnosti s nerovnoměrným vývojem, nadprůměrné nadání) i s různým stupněm zájmu o sociální kontakt (děti mazlivé, pasivní, netečné, zdrženlivé, nejisté a neschopné přiměřeně navázat kontakt, neschopné užívat neverbální chování jako např. výraz obličeje, oční kontakt, postoj těla či gesta, děti fixované na blízké osoby, aktivní). Častým projevem jsou stereotypní pohyby, zvláštní zájmy, omezená schopnost spontánně sdílet s ostatními dětmi radost a zájmy.

VP spolupracující s poradenským zařízením, v jehož péči je konkrétní žák s PAS, seznámí všechny pedagogické pracovníky s obecnými specifiky diagnózy PAS a zásadami pro předcházení rizikových projevů chování. O této skutečnosti bude vyhotoven písemný zápis s podpisy všech zúčastněných. Důležitá je úzká spolupráce všech zainteresovaných osob, tzn. třídní učitel, rodiče, asistent pedagoga, školní poradenské pracoviště, školské poradenské zařízení, vedení školy.

Prevence rizikového chování u žáků s PAS

- (1) Dodržovat pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti. Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro žáky s PAS jistotou.
- (2) Dodržovat pravidlo jasné a konkrétní motivace - žáci s PAS musejí více než jedinci bez této poruchy, vědět, proč mají činnost vykonávat.
- (3) Respektovat pravidlo vyšší míry tolerance.
- (4) Dbát na pravidlo důslednosti v přístupu: spontánnost, rychlá změna původního plánu, nepřesnost a nedodržování stanovených pravidel uvádí žáky s PAS v chaos a nejistotu.
- (5) Vyšší míra vizuální podpory.
- (6) Nadstandartní řešení obtíží s pozorností.
- (7) Vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek: u žáků s PAS dochází k odlišnému chápání ironie, sarkasmu, či metafoře, proto je dobré se jim v komunikaci vyhnout, neboť jsou pro ně matoucí a nepříjemné.
- (8) Možnost odpočinku a relaxace k navození zklidnění.

Pro případ výjimečných situací vytváří škola Krizový plán (viz Příloha č.3) individuálně pro žáka, kterému hrozí krizová situace.

Příloha č. 7

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon
(v případě zletilého žáka na kontaktní osobu)

Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatel/vychovatelka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či

Kontakty

Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí
Královéhradecká 513, 562 01 Ústí nad Orlicí

telefon: 465 521 296

mobil: 776 611 695

e-mail: info@pppuo.cz

datová schránka: w8p8r67

Ředitelka PPP: PhDr. Petra Novotná

mobil: 777 611 690

e-mail: novotna@pppuo.cz

Zástupce ředitelky, vedoucí organizačního útvaru Ústí nad Orlicí: Mgr. Markéta Sychrová

mobil: 777 914 460

e-mail: info@pppuo.cz

Speciálně pedagogické centrum Bystré

Nádražní 775, 572 01 Polička (budova plaveckého bazénu)

telefon: 724 291 333

e-mail: spcby@seznam.cz

www: <http://www.szspolicka.cz>

Středisko výchovné péče ALFA

Purkyňova 284/1, 568 02 Svitavy

telefon: 731 712 458

email: svpsy@seznam.cz

datová schránka: qias89e

PČR Krajské ředitelství policie Pardubického kraje

Územní odbor Svitavy
Obvodní oddělení LITOMYŠL

Vodní valy 1142
570 01 Litomyšl

tel.: +420 974 578 711 - stálá služba

e-mail: sy.oop.litomysl@pcr.cz

Dětský psychiatr

Dětská psychiatrická ambulance Svitavy

privátní lékař MUDr. Hanušová

telefon: 607 392 089

Ambulance dětské a dorostové psychiatrie Pardubice

MUDr. Eva Čápová

telefon: 466 611 422

e-mail: ordinace@dpap.cz

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

vedoucí: Mgr. Sylva Přikrylová

telefon: 461 653 432

e-mail: sylva.prikrylova@litomysl.cz